

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Майя НІКОЛАСВА

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання політичних наук

Рівень вищої освіти: *другий (магістерський)*
Галузь знань: *05 – Соціальні та поведінкові науки*
Спеціальність: *052 – Політологія*
Освітньо-професійна програма: *Політологія*

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання політичних наук». – Одеса: ОНУ, 2022. – 22 с.

Розробники: Кадук Наталя Іванівна – доцент кафедри політології, кандидат політичних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології
 Протокол № 1 від "29" 08 2022 р.
 Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
 (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП Політологія _____ (Василь ПОПКОВ)
 _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин, політології та соціології
 Протокол № 1 від "30" 08 2022 р.
 Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)
 (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології
 Протокол № 1 від "28" серпня 2025 р.
 Завідувач кафедри _____ (В. Попков)
 (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
 Протокол № _____ від " _____ " _____ 20__ р.
 Завідувач кафедри _____ (_____)
 (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 3 ІНДЗ* – презентації, реферати	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>052 Політологія</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: магістр	Нормативна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
		20 год.	12 год.
		<i>Практичні</i>	
		20 год.	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	108 год.
		у т.ч. ІНДЗ: - 4 год.	
Форма підсумкового контролю: залік			

Робоча програма розроблена відповідно до освітньої програми підготовки **магістра спеціальності 052 Політологія**.

Методика викладання – це оптимальне поєднання загально дидактичних методів, прийомів і засобів навчання, які застосовуються для організації навчального процесу.

Методика викладання курсу політології у вищій школі ґрунтується на класичних та інноваційних підходах до навчально-пізнавальної діяльності студента і постійно вдосконалюється під впливом наукових досягнень в політології, педагогіці, політичних та соціально-економічних змін в Україні та світі. На початку ХХІ століття методика викладання курсу політології у вищій школі дає змогу не тільки поглибити та інтенсифікувати процес пізнання політичних явищ, а й наповнити його актуальним гуманістичним змістом.

Предметом вивчення дисципліни «Методика викладання політичних наук» є методика викладання курсів політологічних дисциплін у вищій школі, що ґрунтується на класичних та інноваційних підходах до навчально-пізнавальної діяльності здобувача вищої освіти.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Навчальна дисципліна «Методика викладання політичних наук» базується на знаннях з таких дисциплін, як «Філософія політики», «Методологія і логіка наукових досліджень» та є основою для вивчення дисципліни «Професійне та науково-методичне забезпечення викладацької діяльності у ЗВО».

Робоча програма навчальної дисципліни є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення підсумкового контролю у формі заліку.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Методика викладання політичних наук» – надання здобувачам вищої освіти цілісної і логічно-послідовної системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкриття концепції, основи теорії, методики і методології викладання політичних дисциплін у системі вищої школи. Сприяти підвищенню творчої активності студентів, допомогти розвитку їх професійно значущих особистих дидактичних здібностей та вмінь, а також освоєнню технологій навчального процесу.

Завдання курсу:

- формування теоретичних уявлень про методику викладання у вищій школі як навчальну дисципліну, її мету, завдання;
- ознайомлення з поняттями, категоріями, методами, технологіями методики викладання;
- висвітлення особливостей методів викладання у вищій школі;
- ознайомлення зі структурою і змістом навчального процесу у ЗВО;
- оволодіння педагогічними формами освітньої взаємодії зі студентами, навчитися творчо застосовувати знання і засоби діяльності, засвоєнні під час вивчення навчальних дисциплін;
- формування вміння планувати, організовувати та аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять;
- формування вмінь і навичок самостійної роботи, підготовки та проведення лекційних і семінарських занять із студентами, удосконалення їх пізнавальних умінь, мовлення, комунікабельності, творчої особистості майбутнього фахівця;
- формування вмінь використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів під час викладання політичних наук;
- набуття початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності;
- ознайомлення з кращим педагогічним досвідом викладачів ЗВО України.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

<i>Інтегральна компетентність (ІК):</i>	
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій.
<i>Загальні компетентності (ЗК):</i>	
ЗК01	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
ЗК05	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК06	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
<i>Спеціальні (фахові) компетентності (СК):</i>	
СК02	Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.
СК05	Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.

Очікувані результати навчання.

ПР 02	Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.
--------------	--

ПР 03	Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.
ПР 07	Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

В результаті вивчення курсу студент повинен

ЗНАТИ:

- критерії відбору, принципи структурування змісту навчального курсу у вищій школі в контексті викладання політичних наук;
- сучасні інтерактивні методи навчання студентів;
- форми організації навчання студентів;
- норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів, повідомлення їм та отримання від них зворотнього зв'язку;
- специфіку застосування новітніх освітніх технологій у вищій школі під час викладання політичних дисциплін;
- особливості організаторської, координаційної та управлінської діяльності у закладі вищої освіти;
- психологічні особистісні якості викладача вищої школи, професійні вимоги до нього.

ВМІТИ:

- аналізувати та впроваджувати у власну діяльність теоретично обґрунтовані положення найсучаснішого педагогічного досвіду;
- застосовувати методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів (бесіди, діалогу, дискусії, мозкової атаки, сюжетно-рольової гри, роботи в групах тощо) в контексті викладання політичних наук;
- планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського заняття;
- укладати лекційні тексти за передбачуваною схемою, планом;
- творчо проводити семінарські, практичні заняття з політичних дисциплін;
- добирати оптимальні форми та методи педагогічної діяльності;
- застосовувати сучасні освітні технології;
- забезпечувати виконання розвиваючої, координуючої, управлінської функції викладача у ЗВО;
- здійснювати саморозвиток, самоосвіту, самовиховання, самоорганізацію.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 40 аудиторних годин та 80 годин самостійної роботи, що становить 4 кредити ЄКТС.

3.Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методика викладання у вищій школі

Тема 1. Загальна характеристика вищої освіти та її складових як системи і процесу

Мета педагогіки вищої школи: дослідження закономірностей розвитку, виховання і навчання студентів. Предмет, мета, завдання курсу «Методика викладання політичних наук». Категоріально-понятійний апарат методики викладання у вищій школі. Методика викладання у вищій школі у системі наук.

Тема 2.Закони, закономірності та принципи навчання

Принципи навчання у закладі вищої освіти. Відмінності національної системи вищої освіти від Європейської. Принципи активності навчання. Принципи наочності. Принципи систематизації знань.

Тема 3. Психолого-педагогічні основи засвоєння знань у процесі навчання

Сучасні особистісні якості викладача вищої школи. Викладач як суб'єкт педагогічного процесу. Особистісно-професійний саморозвиток викладача. Психологічна характеристика особистісних якостей сучасного викладача. Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість викладача. Структура готовності до інноваційної педагогічної діяльності. Розвиток інноваційної поведінки педагога.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Методика викладання курсу політології: предмет, методи, функції, засоби.

Тема 4. Предмет методики викладання політології

Наукові засади методики викладання політології. Методологічні категорії, які забезпечують впровадження інноваційних технологій в методику викладання політології: дидактичні ідеї, дидактичні концепції, дидактичні категорії.

Філософія як методологічна основа методики. Використання філософських методів наукового пізнання при дослідженні явищ і процесів політичного світу. Логічні засади методики. Забезпечення цілісності, системності й логічної послідовності викладання політології. Дотримання вимог (законів) логіки у викладанні. Науково-педагогічні основи методики. Основні принципи дидактики, відповідно до яких здійснюється викладання політології. Психолого-педагогічні основи методики: урахування специфіки психології студентської молоді, психологічних особливостей сприйняття і засвоєння науково-політичних знань, спілкування викладача з аудиторією.

Методологія та методична система політологічної освіти. Предмет методики викладання політології. Методика викладання політології як наука про цілі, принципи, форми, методи і засоби викладання науково-політичних знань. Класифікація методики викладання науково-політичних дисциплін. Загальна, особлива і часткова методика. Значення методики для підвищення науково-педагогічного рівня викладання політології. Науково-педагогічна література із загальних питань та окремих проблем методики викладання політології.

Тема 5. Політологія як навчально-пізнавальний процес: цілі, функції, форми і засоби викладання.

Визначення сутності навчально-пізнавального процесу у вищій школі, дидактична характеристика його типів (пояснювально-ілюстративний, проблемний, програмований, модульний) та змісту структурних компонентів: цільового, стимуляційно-мотиваційного, контрольного-регулятивного, оціночно-результативного.

Цілі навчання у навчально-пізнавальному як навчально-політологічному процесі та шляхи їх реалізації. Поняття “цілі навчання”. Цілі навчання як основний чинник у навчально-політологічному процесі і головний критерій його результатів. Основні цілі викладання політології: набуття студентами глибоких і міцних знань із науково-політичних наук; вироблення у студентів навичок застосування набутих політологічних знань для вирішення політичних проблем; оволодіння студентами політології як методології та методики наукового пізнання політичних явищ і процесів.

Функції, форми і засоби навчання. Функції навчання: пізнавальна, навчальна, установча (методична), контролююча, виховна.

Форми навчання в системі керованого навчального процесу: аудиторні (лекції, семінарські заняття, консультації, заліки, іспити) і позааудиторні (робота з науковою

книгою, написання рефератів, курсових і дипломних робіт, участь у роботі теоретичних конференцій, студентських наукових гуртків і проблемних груп, екскурсії тощо).

Засоби навчання: навчальна, наукова і методична література; фактичний матеріал; засоби унаочнення і технічні засоби навчання; публіцистика, твори художньої літератури і мистецтва. Реалізація функцій навчально-політологічного процесу як культурно-цивілізаційного феномену: форми і засоби навчання. Проблема їх вибору та оптимального поєднання. Розробка методичних заходів із вивчення теми курсу політології з розподілом інформаційного матеріалу за формами навчально-політологічного процесу з використанням сучасного комплексу дидактичних засобів.

Тема 6. Навчально-політологічний процес: методи навчання

Поняття методу навчання. Класифікація методів навчання: за джерелами отримання знань (словесні, наочні, практичні); за логічними шляхами засвоєння знань (аналітичний, синтетичний, індуктивний, дедуктивний, метод аналогії); за характером і рівнем пізнавальної діяльності студентів (пояснювально-ілюстративний, проблемний, частково-пошуковий, дослідний).

Проблемне навчання та особливості його прояву на заняттях із політології. Необхідність інтенсифікації навчального процесу, впровадження активних методів навчання в умовах глобалізації та інтернаціоналізації розвитку світу. Об'єктивна потреба впровадження проблемного методу навчання. Відмінності між продуктивними і репродуктивними методами навчання. Основні поняття проблемного навчання. Навчальна проблема і проблемна ситуація. Особливості застосування методів проблемного навчання у навчальному процесі з політології. Способи створення проблемних ситуацій.

Модульно-рейтингова система навчання та її застосування у навчальному процесі з політології.

Тема 7. Навчально-політологічний процес: профіль закладу

Значення зв'язку викладання політології із профілем вищого навчального закладу. Необхідність урахування профілю закладу (факультету, інституту) у викладанні політології. Методологічні, педагогічні та психологічні засади зв'язку політології із профілем закладу (факультету, інституту). Основні напрямки та умови реалізації зв'язку викладання політології з профілем закладу (факультету, інституту).

Особливості викладання соціально-політичних дисциплін у вищих навчальних закладах різного профілю — університетах, гуманітарних, природничо-наукових, технічних, сільськогосподарських тощо.

Методична робота кафедр політології із забезпечення зв'язку викладання з профілем підготовки спеціалістів. Урахування профілю закладу при розробці навчальних програм, текстів лекцій, планів семінарських занять, навчальних посібників тощо. Урахування профілю закладу у науково-дослідній роботі викладачів і студентів. Особливості урахування профілю закладу при викладанні на заочній формі навчання.

Тема 8. Політологія: навчально-методичні, наочні та технічні засоби навчання

Навчальна, наукова і методична література із політології. Характеристика навчальної літератури як джерела інформації. Визначальна роль навчальної програми у викладанні. Зміст, структура і методичні функції навчальної програми та основні вимоги до її розробки.

Підручники і навчальні посібники. Анотація вітчизняної та зарубіжної навчальної літератури з політології. Наукова література як джерело навчальної інформації: узагальнюючі праці, монографічні дослідження, статті у журналах і наукових збірниках. Основні вітчизняні і зарубіжні періодичні видання з політології, соціології і філософії. Довідкові видання (словники, енциклопедії, довідники, бібліографічні покажчики) та їх функціональне призначення. Навчально-методична література (навчальні програми, плани

семінарських занять, методичні розробки, збірники завдань і вправ тощо) та її функціональне призначення.

Фактичний матеріал у викладанні політології. Основне функціональне призначення фактичного матеріалу у навчальному процесі в реалізації цілей навчання. Поєднання історичного і логічного підходів у викладанні. Статистичний матеріал у системі джерел навчальної інформації. Класифікація статистичного матеріалу: міжнародний, зарубіжний, національний, місцевий. Основні зарубіжні та українські статистичні видання. Принципи використання у навчальному процесі фактичного матеріалу: критичний підхід до оцінки фактичного матеріалу, урахування конкретно-історичних умов; поєднання відносних показників з абсолютними величинами; вибір типових і перевірених фактів.

Засоби унаочнення і технічні засоби навчання у викладанні політології. Засоби унаочнення і технічні засоби навчання як чинники підвищення ефективності навчального процесу. Поняття наочності у викладанні. Психологічно-педагогічні основи використання засобів унаочнення. Класифікація засобів унаочнення: за характером матеріалу, що подається (натуральні, зображувані, умовно-схематичні); за способом зображення (образні, умовно-схематичні); за змістом (понятійні, ілюстративні); за тривалістю практики використання (традиційні, сучасні). Зовнішня і внутрішня наочність.

Місце і роль технічних засобів у навчальному процесі. Основні види технічних засобів навчання: навчальні кінофільми, діапроекція, епіпроекція, звукозаписи, відеозаписи, навчальні і контролюючі машини, комп'ютерна техніка. Основні вимоги до використання засобів світлової проєкції. Загальні вимоги до використання засобів унаочнення і технічних засобів навчання. Комплексне використання технічних засобів навчання у спеціалізованих аудиторіях.

Публіцистика, твори художньої літератури і мистецтва у викладанні політології. Публіцистика в системі засобів навчання. Види творів політичної публіцистики: статті-репортажі, проблемні і науково-популярні статті, документальні нариси. Художня література і мистецтво в системі засобів навчання. Засоби і прийоми використання творів та образів літератури і мистецтва у навчальному процесі: посилення на твір, нагадування образу, цитування, демонстрація, коментування.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Методика викладання курсу політології: лекції, семінари, контроль, самостійна робота

Тема 9. Навчально-політологічний процес: методика підготовки і читання лекцій

Лекція — провідна форма навчально-політологічного процесу. Виникнення лекційного викладання та основні етапи його розвитку. Переваги і недоліки лекції. Основні функції навчальної лекції із політології: освітня, мотиваційна і виховна. Основні вимоги до вузівської лекції із політології. Методика підготовки лекції. Основні етапи процесу підготовки лекції: визначення теми, мети і складання плану лекції; збирання, вивчення і відбір матеріалу; складання робочих записів. Тема лекції — складова політології як навчальної дисципліни. Визначення кола питань для розгляду на лекції та складання її плану. Структура лекції: вступ, основна частина, висновки та основні вимоги до її компонентів. Співвідношення змісту лекції з навчальною програмою і підручником. Написання тексту лекції. Значення робочих записів викладача, їх види і методика складання при підготовці до лекції. Методика читання навчальної лекції. Формулювання теми, питань плану, мети і головної ідеї лекції. Повідомлення списку рекомендованої літератури. Дотримання логічної послідовності у викладі матеріалу, розкритті змісту питань основної частини лекції. Формулювання визначень. Аргументованість викладу матеріалу.

Активізація пізнавальної діяльності студентів. Використання проблемних методів, засобів унаочнення і технічних засобів навчання. Закінчення лекції. Викладач як суб'єкт

лекції. Основні вимоги до мови лектора. Емоційність викладу матеріалу; встановлення контакту і зворотного зв'язку з аудиторією. Темп читання та обсяг навчальної лекції. Особливості методики читання окремих видів лекцій із політології.

Види навчальних лекцій із політології: вступна, установча, систематична (нормативна), оглядова, підсумкова. Особливості їх читання. Особливості методики читання лекцій студентам заочної форми навчання. Контроль за якістю лекцій як важлива складова навчально-методичної роботи кафедри. Форми контролю за якістю лекцій. Основні положення рецензії на навчальну лекцію.

Тема 10. Семінарські заняття із політології: методика їх підготовки і проведення

Семінар як основна форма навчально-політологічного процесу. Функції семінарського заняття: освітня, контролююча, виховна. Освітні та виховні завдання, які розв'язуються за допомогою семінарських занять. Особливості семінару як форми навчання, його переваги і недоліки. Співвідношення між лекціями і семінарами.

Різноманітність форм семінарських занять із політології. Основні форми семінарів, їх переваги і недоліки. Необхідність упровадження активних форм семінарських занять, наприклад, ділової гри. Методичне й організаційне забезпечення ділової гри. Особливості проведення семінарів за модульно-рейтинговою системою.

Методика підготовки до семінарського заняття. Основні етапи процесу підготовки викладача до семінару: визначення мети заняття, збирання і вивчення матеріалу, складання методичної розробки. Методика складання плану семінарського заняття та основні вимоги до нього. Елементи структури семінару: вступ, обговорення питань, висновки, основні вимоги до них. Зміст і структура методичної розробки до семінарського заняття.

Методика проведення семінару. Початок семінарського заняття. Вступне слово викладача. Методика опитування студентів на семінарі. Прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів на семінарі. Значення дискусій, які виникають на семінарському занятті та роль викладача у їх проведенні. Заклучне слово викладача.

Облік і оцінка знань студентів, їх значення. Завдання студентам по підготовці до наступного семінару. Загальні та індивідуальні завдання. Оптимальність обсягу літератури, яка рекомендується студентам до семінару.

Тема 11. Організація контролю політологічних знань: форми та особливості їх застосування

Система контролю знань студентів у вищих навчальних закладах. Поточний і підсумковий контроль, його функції. Форми поточного контролю: індивідуальна співбесіда, колоквиум, контрольна робота. Організація поточного контролю у формі усного опитування на семінарських і практичних заняттях, у формі виконання письмових робіт (контрольних, рефератів); у формі тестування (допоміжний засіб визначення рівня засвоєння студентами теоретичних положень, основних політичних понять і категорій, конкретних методів і прийомів вирішення політологічних завдань, методики прийняття політичних рішень тощо). Методика виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання. Проведення семестрових атестацій і визначення рейтингу успішності кожного студента денної і вечірньої форм навчання з комплексу фахових дисциплін.

Організація підсумкового контролю знань. Форми підсумкового контролю — семестровий контроль і державна атестація. Залік як форма семестрового контролю. Особливості проведення письмового та усного заліків з політології; застосування диференційованого заліку (з оцінкою). Іспит — навчальна, контролююча і виховна функції; форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичних положень і практичного матеріалу програми навчальної дисципліни. Методика підготовки викладача до іспиту. Складання переліку питань до іспиту та екзаменаційних білетів. Проведення

передекзаменаційних консультацій. Методика опитування студентів на іспиті. Дидактичні принципи, на яких ґрунтується перевірка та оцінювання знань. Основні вимоги до проведення іспитів в усній і письмовій формах з політології. Правила використання студентом допоміжних засобів під час екзамену — калькуляторів, комп'ютерів, довідників, законодавчо-нормативних документів, програми вивчення дисципліни. Особливості методики підготовки і проведення державного іспиту. Залік як форма підсумкового контролю знань студентів. Методика підготовки викладача до заліку. Складання переліку питань. Організація відпрацювання студентами пропущених занять. Зарахування заліку за результатами роботи протягом семестру. Методика проведення заліку. Оформлення результатів заліків та іспитів — заповнення відомості, залікової книжки.

Курсова робота як форма перевірки виконання студентами практичних робіт і засвоєння теоретичного матеріалу з профільних дисциплін; вимоги до оформлення курсової роботи; рецензування курсових робіт. Випускна (дипломна) робота як форма перевірки отримання студентом системи знань, необхідних для присвоєння йому відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня з обраної спеціальності; вимоги до оформлення випускної роботи.

Тема 12. Навчально-політологічний процес: організація самостійної роботи студентів

Навчально-політологічний процес: місце, значення і форми самостійної роботи студентів. Організація самостійної роботи студентів як одна з найважливіших складових системи навчально-політологічного процесу. Підвищення ролі самостійної роботи студентів. Форми і види самостійної роботи студентів. Навчальна самостійна робота та її види. Лекція як об'єкт самостійної роботи. Підготовка до семінарських занять. Вивчення навчальної і наукової літератури. Формування у студентів навичок самостійної роботи з книгою.

Науково-дослідна самостійна робота студентів та її види: участь у роботі теоретичних конференцій, наукових гуртків і проблемних груп, написання рефератів, конкурсних, курсових і дипломних робіт.

Методика написання дипломної роботи з політології. Цілі дипломної роботи. Основні компоненти структури дипломної роботи: вступ, головна частина, висновки, список використаної літератури та вимоги до них. Оформлення дипломної роботи. Організація написання та порядок захисту дипломної роботи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Усього	Денна форма			Заочна форма			Усього
		у тому числі			у тому числі			
		л	п/с	ср	л	п/с	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методика викладання у вищій школі								
Тема 1. Загальна характеристика вищої освіти та її складових як системи і процесу.	10	2		8	9	1		8
Тема 2. Закони, закономірності та принципи навчання	8	2		6	9			9
Тема 3. Психолого-педагогічні основи	10	2	2	6	10	2		8

засвоєння знань у процесі навчання								
Разом за змістовим модулем 1	28	6	2	20	28	3		25
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Методика викладання курсу політології: предмет, методи, функції, засоби.								
Тема 4. Предмет методики викладання політології	8		2	6	9	1		8
Тема 5. Політологія як навчально-пізнавальний процес: цілі, функції, форми і засоби викладання.	12	2	2	8	9	1		8
Тема 6. Навчально-політологічний процес: методи навчання	12	2	2	8	11	1		10
Тема 7. Навчально-політологічний процес: профіль закладу	8		2	6	9			9
Тема 8. Політологія: навчально-методичні, наочні та технічні засоби навчання	10	2	2	6	10	2		8
Разом за змістовим модулем 2	50	6	10	34	48	5		43
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Методика викладання курсу політології: лекції, семінари, контроль, самостійна робота								
Тема 9. Навчально-політологічний процес: методика підготовки і читання лекцій	12	2	2	8	12	1		11
Тема 10. Семінарські заняття із політології: методика їх підготовки і проведення	10	2	2	6	12	1		11
Тема 11. Організація контролю політологічних знань: форми та особливості їх застосування	10	2	2	6	10	1		9
Тема 12. Навчально-політологічний процес: організація самостійної роботи студентів	10	2	2	6	10	1		9
Разом за змістовим модулем 3	42	8	8	26	44	4		40
Усього годин	120	20	20	80	120	12		108

ІНДЗ* – за наявності

5. Теми семінарських занять
Семінарські заняття не передбачені.
6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття 1. Психолого-педагогічні основи засвоєння знань у процесі навчання	2
2	Практичне заняття 2. Предмет методики викладання політології	2
3	Практичне заняття 3. Політологія як навчально-пізнавальний процес: цілі, функції, форми і засоби викладання.	2
4	Практичне заняття 4. Навчально-політологічний процес: методи навчання	2
5	Практичне заняття 5. Навчально-політологічний процес: профіль закладу	2
6	Практичне заняття 6. Політологія: навчально-методичні, наочні та технічні засоби навчання	2
7	Практичне заняття 7. Навчально-політологічний процес: методика підготовки і читання лекцій	2
8	Практичне заняття 8. Семінарські заняття із політології: методика їх підготовки і проведення	2
9	Практичне заняття 9. Організація контролю політологічних знань: форми та особливості їх застосування	2
10	Практичне заняття 10. Навчально-політологічний процес: організація самостійної роботи студентів	2
	Разом	20

7. Теми лабораторних занять
Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Види завдань	Кіл-ть годин
1	Тема 1. Загальна характеристика вищої освіти та її складових як системи і процесу.	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	8
2	Тема 2. Закони, закономірності та принципи навчання	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка до практичного заняття. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	6
3	Тема 3. Психолого-педагогічні основи засвоєння знань у процесі навчання	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	6
4	Тема 4. Предмет методики викладання політології	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка до практичного заняття. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	6
5	Тема 5. Політологія як навчально-пізнавальний процес: цілі, функції, форми і засоби викладання.	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	8

6	Тема 6. Навчально-політологічний процес: методи навчання	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка до практичного заняття. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	8
7	Тема 7. Навчально-політологічний процес: профіль закладу	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка до практичного заняття. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	6
8	Тема 8. Політологія: навчально-методичні, наочні та технічні засоби навчання	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка до практичного заняття. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	6
9	Тема 9. Навчально-політологічний процес: методика підготовки і читання лекцій	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	8
10	Тема 10. Семінарські заняття із політології: методика їх підготовки і проведення	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	6
11	Тема 11. Організація контролю політологічних знань: форми та особливості їх застосування	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка до практичного заняття. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	6
12	Тема 12. Навчально-політологічний процес: організація самостійної роботи студентів	Опрацювання додаткової літератури Складення конспекту. Підготовка до практичного заняття. Підготовка за переліком питань для самостійної роботи. Підготовка індивідуальних завдань	6
	Разом		80

Питання для самостійної роботи:

1. Методологія методичної системи викладання політології.
2. Сучасні методологічні закономірності дидактики.
3. Концепції центральних проблем політології.
4. Проблеми методології викладання політології.
5. Основні дидактичні концепції.
6. Дидактичні основи сучасної вищої освіти.
7. Дидактичний аспект навчально-пізнавальної діяльності у вищій школі.
8. Педагогічна технологія навчального процесу у вузі.
9. Облік результатів підготовки спеціаліста у вищій школі.
10. Вузівське пояснювально-ілюстративне навчання.
11. Методика проблемного навчання у вузі.
12. Модульне навчання у вищій школі.
13. Структура вузівського навчального процесу.
14. Загальні дидактичні закономірності та принципи викладання.
15. Об'єктивні та суб'єктивні аспекти інтенсифікації вузівського процесу навчання.
16. Гуманістична спрямованість методики викладання.

17. Професійно-методична компетентність викладача.
18. Педагогічні здібності викладача.
19. Педагогічна техніка викладача.
20. Педагогічна ситуація у викладацькій діяльності.
21. Самовдосконалення викладача вузу.
22. Лекція — основна форма організації навчання у вузі.
23. Семінар у системі вузівських форм навчання.
24. Консультація, залік, іспит у навчальному процесі вузу.
25. Тезаурус дидактичних методів і засобів.
26. Методи організації та самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності у вузі.
27. Методи стимулювання і мотивації вузівського учіння.
28. Внутрішня педагогічна техніка викладача.
29. Зовнішня педагогічна техніка викладача.
30. Мовлення — показник загальної культури особистості викладача.
31. Умови ефективності, шляхи вдосконалення професійного мовлення викладача.
32. Педагогічне спілкування у вузі: сутність, основні чинники ефективності.
33. Професійно-педагогічний стиль спілкування викладача.
34. Управлінський стиль спілкування викладача.
35. Дидактичний стиль спілкування викладача.
36. Методичні підходи до змісту та характеру викладання політології.
37. Формування понятійного апарату викладання політології.
38. Система відбору та обробки інформації для викладання політології.
39. Організація методичної роботи викладача політології.
40. Сучасна методика проведення семінарських і практичних занять з політології.
41. Форми організації контролю знань і особливості їх застосування для викладання політології.
42. Порівняльний аналіз навчальних програм з курсу політології. Узагальнення досвіду.
43. Спецкурс “Влада в політиці”: методичне рішення.
44. Персоніфікація політологічних знань: наукові школи та течії.
45. Інтегративна модель навчального курсу з політології: варіант рішення.
46. Структура модульної організації навчального курсу з політології.
47. Авторський курс політології: методика викладання.
48. Практикуми з проблем політології з врахуванням специфіки студентів.
49. Планування та організація самостійної роботи студентів.
50. Роль навчально-методичного кабінету з політології в організації самостійної роботи студентів.
51. Система контролю знань студентів у вищій школі.
52. Методика підготовки і читання лекцій з політології.
53. Педагогічні засоби навчання.
54. Викладання політології: цілі, принципи, функції.
55. Викладання політології: форми і засоби навчання.
56. Викладання політології: урахування профілю підготовки спеціалістів.
57. Методи викладання політології.
58. Модульно-рейтингова система навчання: методичний погляд.
59. Антропологічний підхід в курсі політології.
60. Науково-дослідна самостійна робота студентів та її види.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

(Індивідуальні завдання студенти виконують у формі підготовки доповідей, рефератів, тестових завдань, мультимедійних презентацій за наступними темами):

1. Дати характеристику консультації як форми організації навчального процесу. Класифікація консультацій.

2. Визначити функції консультації, залежно від форми організації занять (консультація до семінарського заняття, до практичного заняття, до екзаменів).
3. Охарактеризуйте зміст консультативної роботи викладача - керівника курсової, дипломної, магістерської роботи.
4. Визначити в чому полягає значення самостійної роботи студента ЗВО.
5. Дайте характеристику основних видів самостійної роботи студентів при вивченні дисциплін, що вивчаються на у факультеті.
6. Розкрийте зміст та запропонуйте кілька форм проведення семінарських занять з дисциплін, що вивчаються на факультеті.
7. Визначити в чому полягає наступність у змісті та структурі практичних занять з курсу дисциплін.
8. Розробити кілька варіантів плану практичного заняття до однієї теми курсу дисципліни, що вивчається на факультеті.
9. Розробити кілька варіантів плану лекції до однієї теми курсу дисципліни, що вивчається на факультеті.
10. Обґрунтуйте власне уявлення про характер навчання і організацію навчального процесу у вищій школі щодо вивчення дисциплін.
11. Визначити, в чому полягає призначення практичних занять.
12. Запропонуйте загальну характеристику видів практичних занять.

Мультимедійна презентація

1. Розробити структуру і зміст однієї лекції (за вибором студента).
2. Розробити структуру і зміст одного семінарського заняття (за вибором студента).
3. Розробити структуру і зміст одного практичного заняття з курсу (за вибором студента).
4. Розробити структуру і зміст лекції до одного з предметів (за вибором студента).
5. Розробити структуру і зміст кількох самостійних занять з одного предмету (за вибором студента).

9. Методи навчання

Методи навчання, які використовуються, спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти з метою ефективного розв'язання навчально-виховних завдань, а саме:

- *словесні*: лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії), розповідь, пояснення, бесіда, аналіз ситуацій, опитування;
- *наочні*: використання мультимедійних презентацій, мап, схем; презентація студентами результатів власних досліджень;
- *практичні*: практичні заняття, ділові та рольові ігри; різноманітні індивідуальні та групові завдання, робота в малих групах, індивідуальна дослідницька робота під час виконання творчого завдання, виконання тестових завдань, складання термінологічних словників і таблиць, підготовка рефератів та доповідей, самостійна робота з першоджерелами, міжнародними документами та науковою літературою.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний та періодичний контроль знань студентів здійснюється на практичних заняттях, консультаціях та частково на лекціях і має на меті перевірку рівня підготовленості студентів з певних розділів (тем) навчальної програми, а також їх готовність до виконання конкретних завдань.

Завдання поточного та періодичного контролю зводяться до того, щоб: виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається; визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення; виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі;

виявити рівень опанування навичок самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку; стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Методами контролю є:

- Контроль ведення конспекту лекцій та оцінювання роботи студентів під час лекцій;
- Контроль підготовки та оцінювання активності студентів під час практичного заняття;
- Контроль виконання самостійної роботи;
- Контроль виконання ІНДЗ;
- Тестовий поточний контроль.

Підсумковий контроль. Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни здійснюється за накопичувальною системою оцінювання у формі заліку. Загальну кількість балів (100 бальна система) студент отримує шляхом складання балів за окремі види навчальних завдань.

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Бали
Робота під час практичних занять, над аналітичними завданнями, індивідуальними або груповими завданнями тощо.	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури; здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку.	7
Робота індивідуальними навчально-дослідними завданнями	виставляється здобувачу вищої освіти коли зміст відповідає темі і розкриває її повною мірою, структура роботи та її оформлення відповідають встановленим вимогам; під час презентації, чітко та стисло викладено основні результати дослідження, використано ілюстративний матеріал, надано повні та обґрунтовані відповіді на питання.	30
Тестування до окремих тем	виставляється здобувачу вищої освіти за одне тестове питання у випадку правильної відповіді. За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу	0,5

11. Питання для підсумкового контролю

1. Природа та сутність політологічної освіти.
2. Політологічна освіта як специфічна форма онтологічного розвитку людини.
3. Сучасні дидактичні концепції, теорії методики викладання.
4. Дидактична концепція Д. Дьюї.
5. “Я-концепція” К. Роджерса у сучасному вузівському навчанні.
6. Теорія самоактуалізації А. Маслоу.
7. Особливості методики навчання у вузах США.
8. Основні аспекти методики викладання у ВНЗ країн Європи.
9. Основні етапи навчально-пізнавальної діяльності у вищій школі.
10. Організація, методика проведення заліків, іспитів у вузі.
11. Рівні опанування дидактикою вищої школи.
12. Пояснювально-ілюстративне навчання у вузі: зміст, методика проведення.
13. Методи, прийоми ефективного вузівського проблемного викладання політології.
14. Інноваційні методики модульного політологічного навчання у вищій школі.
15. Організація, методика бально-рейтингової системи навчання.

16. Загальна характеристика основних компонентів вузівського навчального процесу.
17. Загальні дидактичні закономірності викладання.
18. Основні принципи викладання.
19. Умови та шляхи інтенсифікації вузівського навчання.
20. Демократизм, гуманізм у системі методів навчання у вузі.
21. Структура професійно-методичної компетентності викладача.
22. Методика формування педагогічних здібностей викладача.
23. Шляхи ефективного формування педагогічної техніки викладача.
24. Методика подолання педагогічних ситуацій у викладацькій діяльності.
25. Організація, методика самовдосконалення викладача вузу.
26. Сутність, структура, типи навчальних лекцій.
27. Методика відбору інформації для навчальної лекції.
28. Проблемна лекція: специфіка, методика проведення.
29. Організація, методика підготовки та проведення лекції-діалогу.
30. Семінар у системі форм вузівського навчального процесу.
31. Семінар у формі усних виступів та обговорення питань.
32. Організація, методика підготовки та проведення семінару-диспуту.
33. Специфіка, методика проведення семінару — теоретичної конференції.
34. Семінар у системі модульного навчання.
35. Семінар у системі бально-рейтингового навчання.
36. Методи та засоби навчання у вищій школі. Словесні методи навчання.
37. Методи навчання за рівнем інтенсивності пізнавальної діяльності.
38. Методика навчання за логікою передавання і сприймання навчальної інформації.
39. Методика стимулювання інтересу до навчання.
40. Методика стимулювання обов'язку й відповідальності у навчанні.
41. Бінарна методика навчання.
42. Методика контролю і самоконтролю у навчанні.
43. Основи методики формування у викладача техніки володіння своїм тілом.
44. Методика формування внутрішньої педагогічної техніки викладача.
45. Зовнішня педагогічна техніка викладача як засіб ефективного навчання.
46. Функції мовлення викладача.
47. Методика формування професійного мовлення викладача.
48. Умови ефективності діалогічного спілкування у процесі навчання.
49. Індивідуальний стиль спілкування викладача.
50. Методика навчальної діагностики.
51. Форми контролю навчання та критерії оцінювання успішності.
52. Організація, методика керівництва науковою роботою студентів-політологів.
53. Професійно-методична компетентність викладача політології.
54. Умови ефективної праці викладача політології.
55. Організація та методика викладання політології.
56. Об'єктивні та суб'єктивні аспекти інтенсифікації вузівського процесу викладання спеціальних дисциплін.
57. Система відбору та обробки інформації як основа викладання політології.
58. Професійно-методична компетентність викладача з політології.
59. Методична система викладання політології.
60. Дидактичні ідеї, які забезпечують упровадження інноваційних технологій навчання.
61. Методологія дидактики вищої школи: історія і сучасність.
62. Спеціальна методика викладання лекцій з політології.
63. Методологічне значення лекцій.
64. Значення навчальної програми в розробці лекційного курсу.
65. Основні способи викладання політології.
66. Елементи педагогічного впливу під час читання лекції.

67. Заключна частина лекції: загальні вимоги.
68. Лекція — бесіда та її ефективність.
69. Вступ до лекції, структура та зміст.
70. Практичне заняття з політології, види та головні цілі.
71. Методика підготовки лекції.
72. Методика викладання політології: антропологічний підхід.
73. Методика викладання політології: політико-культурний підхід.
74. Форми поточного контролю для студентів (слухачів)-заочників.
75. Методика викладання політології для студентів: форми роботи.
76. Концептуальний підхід до розробки курсу політології.
77. Проблема змісту політології.
78. Понятійно-категоріальний апарат в курсі політології.
79. Проблеми викладання політології: універсальні парадигми.
80. Інновації в політологічній освіті: національні особливості і традиції історичного розвитку.
81. Правила проведення тестування.
82. Гуманістична модель сучасної політологічної освіти у вузі.
83. Політологічна освіта в період трансформації і глобалізації.
84. План-конспект лекції із політології: методика розробки.
85. Інноваційні дії викладача політології: умови та виклики часу.
86. Історичні знання у сучасній політологічній освіті.
87. Наукові засади методики викладання політології.
88. Організація самостійної підготовки студентів.
89. Методика підготовки і проведення іспиту.
90. Культура мовлення викладача.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль										ІНДЗ	Сума балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3						
П1	П2	П3	П4	П5	П6	П7	П8	П9	П10	30	100
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни:

- Робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;
- Навчально-методичні матеріали для лекцій, конспекти (тексти, схеми) лекцій; Кадук Н.І. Європейська політика згуртування: вироблення та впровадження : конспект лекцій. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2018. 68 с. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1aGI4qkjm3Gh5wZfZrMVEUV2_raJfvNAJ
- Мультимедійні презентації;
- Плани практичних занять;
- Методичні вказівки (рекомендації) щодо самостійного вивчення дисципліни;
- Навчально-методичні матеріали для поточного, періодичного і підсумкового контролю.

З вищезазначеними навчально-методичними матеріалами можна ознайомитись у Google Класі за посиланням:
<https://classroom.google.com/c/NTk0NjE2NTAzNzk3?cjc=wxevq4e>

14. Рекомендована література

Основна література:

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf
2. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/27268.pdf>
3. Дидактика: теорія і практика. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів / О.С. Березюк, О.М. Власенко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/25153/1/Дидактика.%20Березюк%20О.С.%20Власенко%20О.М.%20.pdf>
4. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1086/3/Калашнікова%20Л.%20М%20с%20Жерновникова%20О.%20А.%20Педагогіка%20вищої%20школи%20у%20схемах%20і%20таблицях%20%20.pdf>
5. Корчова Г. Л. Дистанційне та змішане навчання: теоретичний аспект *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 76. Т.2. С.77-80. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_2/15.pdf
6. Михайличенко О. В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: Навчальний посібник. / Вид. друге. Доп. та перер. – Суми, СумДПУ, 2009. – 122 с.
7. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9689/Pedahohika%20vyshchoi%20shkoly_KhNUVS_2020_tityl%20Bzmist.pdf?sequence=3&isAllowed=y
8. Педагогіка вищої школи : Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с. URL: <https://dspace.bdpu.org/bitstream/123456789/3261/3/Pedahohika%20vyshchoyi%20shkoly.pdf>
9. Політична освіта в Україні: стан і перспективи удосконалення. / Ю.Якименко (керівник проекту), А.Биченко, В.Замятін, М.Мищенко, О.Розумний, Л.Шангіна. К., 2019. 146 с.

10. Рудакевич О. М. Нетрадиційні форми лекційних та семінарських занять у викладанні політології: методичні рекомендації. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 37 с.
11. Слободюк Ю. В. Сучасні методики викладання у школах та ЗВО *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 76. Т. 3. С.28-31. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_3/7.pdf
12. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3558.pdf>
13. Тараненко Г.Г. Методика викладання у вищому навчальному закладі: навчально-методичний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2017. 202 с. URL: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/10038/1/posibnyk_s.1-20.pdf
14. Тарасенко М. І. Онлайн-навчання: інтерактивні методи *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 77. Т.2. С.49-53. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/77/part_2/11.pdf

Додаткова література:

1. Авшенюк Н.М. Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. (монографія); Лещенко М.П. (ред.). Київ: Інститут обдарованої дитини, 2015. – 610 с.
2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с. URL: http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf
3. Армейська, Л. В. Професійна компетентність та неперервна самоосвіта: шляхи самореалізації й самовдосконалення педагогічних працівників. *Проблеми сучасної освіти*. 2019. №10. № 5-14. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/view/16025>
4. Бойчук І., Козаченко Г. Реалізація студентоцентрованого навчання як сучасної парадигми освітнього процесу закладів вищої та фахової передвищої освіти *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С. 182-193.
5. Брандибура І. Ю. Підготовка бакалаврів політології в університетах Великої Британії: використання методів активного навчання. *Педагогічні науки*. 2016. С. 85–93.
6. Брандибура І. Ю. Практична підготовка бакалаврів політології в університетах Англії та Уельсу. *Розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті: здобутки, проблеми, перспективи*: Матеріали міжнар. наук.-практ. конференції. 2016. С. 18-22.
7. Брандибура І. Ю. Формування громадянської компетентності бакалаврів політології: досвід Великої Британії. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*: збірник наукових праць. 2016. №4 (55). С. 58–65.
8. Брандибура І.Ю. Методи контролю та оцінювання у програмах професійної підготовки бакалаврів політології: досвід Англії та Уельсу. *Інноваційна педагогіка*. 2018. Вип. 6. С. 109-114.
9. Брандибура І.Ю. Організація науково-дослідної роботи бакалаврів політології в університетах Англії та Уельсу. *Інноваційні наукові дослідження: теорія, методологія, практика*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: ГО «Інститут інноваційної освіти». 2018. С. 9-13.
10. Брандибура І.Ю. Професійна підготовка бакалаврів політології в університетах Англії та Уельсу: теорії: концепції, підходи. *Молодь і ринок*, 2018. № 10 (165). С. 132-137.
11. Брандибура, І. Ю. Симуляція як метод активного навчання майбутніх політологів. *Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у ХХІ ст.*: Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції. Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота». 2016 .С. 111-113.

12. Буцик І. М. Особливості організації групової навчальної діяльності студентів ЗВО в умовах змішаного навчання *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи.* 2022. Вип.85. С.40-45. URL: <http://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/85/8.pdf>
13. Галстян, А. Г. Дистанційна освіта в умовах глобальної пандемії. *Проблеми сучасної освіти.* 2020. №11. С.75-80.
14. Галушак В. В. Деякі аспекти інноваційної діяльності сучасного педагога у ВНЗ *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* 2021. №78. С. 167-171. URL: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/78/31.pdf>
15. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко. Д., 2014. 416 с. URL: <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>
16. Дебич М. А. Теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти: міжнародний досвід: монографія. – Ніжин: ПП Лисенко. – 2019. – 408 с.
17. Дзюба М. Содержание образовательных программ профессиональной подготовки бакалавров международных отношений в университетах Великобритании *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології.* 2021. № 1 (105).С. 306-317.
18. Дядюн, С. В. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес. *Проблеми сучасної освіти,* 2020. №11. С. 114-125. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/view/17667>
19. Жовтий О. О. Брандибура, І. Ю. Міждисциплінарний підхід у системі політологічної освіти: досвід Великої Британії. *Наукова дискусія: питання педагогіки та психології:* Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. К. 2015. С. 50-53.
20. Інновації у вищій освіті: глосарій термінів і понять / за ред. І. Артёмова; (уклад. І. Артёмов, А. Шершун, С. П'ясецька-Устич). Ужгород. ПП «АУТДОР–ШАРК», 2017. 160 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/9703>
21. Кваша О.П. Трансформація політичної культури студентської молоді сучасної України *Регіональні студії.* 2019. №19 С.14-19. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/19/4.pdf>
22. Козир М. В. Застосування технологій інтерактивного навчання в освітньому процесі закладів вищої освіти *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2021. №78. С 186-191. URL: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/78/35.pdf>
23. Козяр М. М., Козловський Ю. М., Стечкевич О. О. Формування інформаційної компетентності педагогічних та науково-педагогічних працівників в умовах пандемії *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2021. №78. С.192-197. URL: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/78/36.pdf>
24. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). 2-ге вид.: Навч.посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 128 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/494-vkova-ta-pedagogchna-psihologyakutshenkovp.html>
25. Летяго, Г. В., Чернуський, В. Г., Водолажський, М. Л., Говаленкова, О. Л., Кашіна-Ярма, В. Л., Савельєва, Л. М. Позанавчальна діяльність студентської молоді та її роль у формуванні професійної компетентності. *Проблеми сучасної освіти.* 2019. №9. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/view/12973>
26. Максименко Н., Салига Н. Системний підхід до процесу формування професійного іміджу майбутніх викладачів у закладах вищої освіти *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології.* 2021. № 4 (108). С.145-155.
27. Морарь М.В. Місце й роль політичної освіти у формуванні політичної культури української молоді: теоретико-методологічний *Регіональні студії* 2020. №20 С.98-102. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/20/18.pdf>
28. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. – Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ,

2014. – 534 с. URL: <http://ir.duan.edu.ua/bitstream/123456789/1805/1/%D0%9F%D0%92%D0%A8%D0%9B%D0%B5%D0%B1%D1%96%D0%B4%D1%8C.pdf>
29. Немець, Л. М., Сегіда, К. Ю., Логвинова, М. О. Індивідуальні освітні траєкторії: роль у забезпеченні якості вищої освіти. *Проблеми сучасної освіти*, 2020. №10. С. 51-60. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuedu/article/view/16108>
30. Опанасюк В.В. Подолання кризи демократії шляхом громадянської освіти в університеті *Регіональні студії*. 2022. №29 С. 72-77. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/29/11.pdf>
31. Павлова, О. Л., Ларічева, Л. В. Методика розвитку критичного мислення у вищій школі. *Проблеми сучасної освіти*, 2020. №10. С. 133-138. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuedu/article/view/16086>
32. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.] ; за ред. О. А. Кучерук. – Київ : КНТ, 2016. 258 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_1088_96565786.pdf
33. Раковець О., Раковец С. Компетентність педагога как основа его профессионализма *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 1 (105). С.50-60.
34. Салун О. О., Павлова О. Л., Вовк К. В., Гайдукова О. О., Ніколенко Є. Я. Проблеми дистанційного навчання в період пандемії COVID-19. *Проблеми сучасної освіти*. 2020. №11. С.86-90. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuedu/article/view/17657>
35. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). К.: ТОВ «ЦС», 2017. 32 с. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-andguidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
36. Стрельбицька С. М. Індивідуальна освітня траєкторія професійного розвитку здобувачів освіти в умовах магістратури *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2022. Вип.86. С. 204-209. URL: <http://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/86/40.pdf>
37. Телехова, О. П., Тесленко, О. В. Інноваційні педагогічні технології як засіб оптимізації освітнього процесу. *Проблеми сучасної освіти*. 2019. №9. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuedu/article/view/12997>
38. Терно С. О. Критичне мислення: стратегії та процедури *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2015. Вип. 44. том 2. С. 179-183.
39. Тернопільська В.І. Довідник з виховної роботи зі студентами / В.І. Тернопільська, Т.В. Коломієць, І.О. Піонтківська. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2014. 264 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5357/1/V_Ternopilska_NKB_GI.pdf
40. Цурканова І.О. Політична свідомість нового «покоління X, Y, Z» в розбудові українського суспільства *Регіональні студії*. 2022. №29 С. 110-113. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/29/18.pdf>
41. Шевчук Г. Й. Дистанційне навчання у вищій школі: переваги, недоліки, перспективи *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип.79. Т.2. С. 205-209. URL: http://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/79/part_2/46.pdf